

1 Sygn. akt I C 93/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2021 r.

1 Sąd Rejonowy w Tczewie Wydział I Cywilny

2 Przewodniczący Sędzia Dorota Słowik

Protokolant sekretarz sądowy Dagmara Wróbel

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2021 r. w Tczewie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.-

-Białej

przeciwko Ł. O.

o zapłatę

1 zasądza od pozwanego Ł. O. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. kwotę 2.625,23 zł (dwa tysiące sześćset dwadzieścia pięć złotych dwadzieścia trzy grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty od dnia 9 września 2020 r. do dnia 14 września 2021 r.,

2 oddała powództwo w pozostałym zakresie,

3 zasądzoną w punkcie 1. kwotę roszczenia głównego rozkłada na 26 rat, 25 pierwszych w kwotach po 100 zł (sto złotych), ostatnia 26. w kwocie 125,23 zł (sto dwadzieścia pięć złotych dwadzieścia trzy grosze), płatnych w terminach miesięcznych, do końca każdego miesiąca, poczynając od miesiąca, w którym uprawomocni się niniejszy wyrok, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek opóźnienia w terminie płatności każdej raty,

4 zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. na rzecz pozwanego Ł. O. kwotę 370,10 zł. (trzysta siedemdziesiąt złotych dziesięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczanymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 93/21

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wniosła przeciwko Ł. O. pozew o zapłatę kwoty 7.516,23 zł wraz z umownymi odsetkami za opóźnienie równymi dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie naliczanymi od dnia 9 września 2020 r. do dnia zapłaty. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że pozwany zobowiązał się poprzez podpisanie weksla z dnia 30 października 2019 r. do zapłaty w dniu 9 sierpnia 2020 r. kwoty 7.516,23 zł. Powódka podniosła, iż wezwała pozwanego do wykupu weksla, jednakże pozwany do dnia dzisiejszego nie dokonał żadnej wpłaty. Powódka wywodziła, iż weksel został wystawiony przez pozwanego na zabezpieczenie zwrotu całej sumy z tytułu pożyczki udzielonej przez powoda na

podstawie umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z 30 października 2019 r. Powódka zaznaczyła, że także wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia okazało się bezskuteczne.

Pismem z dnia 23 lutego 2021 r. powódka skorygowała żądanie pozwu wskazując, że domaga się zasądzenia od należności głównej dochodzonej pozwem odsetek ustawowych za opóźnienie.

W dniu 9 marca 2021 r. w sprawie wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym na rzecz powódki przeciwko Ł. O..

Pozwany Ł. O. w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości. Uzasadniając swoje stanowisko pozwany wskazał, iż wywiedzione przez powoda roszczenie jest niezasadne i nieudowodnione. Zdaniem pozwanego to na powodzie ciąży obowiązek wykazania wszelkich składników dochodzonego przez siebie roszczenia, co nie zostało uczynione na gruncie niniejszego postępowania. Pozwany zaznaczył również, że postanowienia umowne stanowią klauzule niedozwolone w zakresie kosztów pożyczki, w tym zwłaszcza prowizji przygotowawczej, prowizji administracyjnej oraz kosztów (...). Ponadto suma naliczonych przez powoda kosztów jest tak wysoka, że naruszone zostały przez pożyczkodawcę przepisy art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim. Pozwany zarzucił także, że w związku z wypowiedzeniem umowy pożyczkodawca nie rozliczył proporcjonalnie kosztów pożyczki, co powinien uczynić tak jak czyni się to w analogicznym przypadku wcześniejszej spłaty zobowiązania. Z ostrożności procesowej pozwany wniósł o rozłożenie ewentualnie zasądzonego roszczenia na raty z uwagi na swoją trudną sytuację.

Na posiedzeniu w dniu 14 września 2021 r. pozwany wyjaśnił, iż na co dzień opiekuje się schorowaną matką oraz okaleczonym po wypadku bratem. W związku z ponoszeniem kosztów utrzymania gospodarstwa domowego nie jest on w stanie spłacać wierzytelności należnej powodowi w większym wymiarze niż 100 zł miesięcznie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany Ł. O. dnia 29 października 2019 r. zawarł z powódką (...) Spółką Akcyjną w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...).

(okoliczności bezsporne, umowa k. 22-29 [58-65])

Integralną częścią umowy pożyczki była deklaracja wekslowa wystawcy weksla, w której pozwany upoważnił powódkę do wypełnienia weksla.

Mocą zawartej przez strony umowy pożyczki nr (...) powódka udzieliła pozwanemu pożyczki, ustalając następujące jej warunki:

- 2 kwota udzielonej pożyczki - 4.000 zł;
- 3 opłata przygotowawcza- 129 zł;
- 4 prowizja – 3.071 zł;
- 5 (...) – 800 zł,
- 6 oprocentowanie pożyczki – 9,92% w skali roku,
- 7 wysokość miesięcznej raty - 258 zł;
- 8 całkowity koszt pożyczki 11.880 zł,
- 9 całkowita kwota do zapłaty- 9.288 zł.

Splata pożyczki miała nastąpić w 36 miesięcznych ratach po 258 zł, do dnia 8 listopada 2022 r. Pierwszą ratę należało uiścić do dnia 8 grudnia 2019 r.

Celem zabezpieczenia pożyczki pożyczkobiorca wystawił i przekazał pożyczkodawcy w dniu podpisania umowy weksel in blanco, który miał zostać wypełniony w przypadku braku spłaty zobowiązania (§ 3 ust. 1 umowy).

Jeżeli pożyczkobiorca nie zapłaciłby w terminie określonym w umowie kwoty równej jednej racie pożyczki, a opóźnienie w płatności przekroczyłoby 30 dni, pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę pożyczki z zachowaniem trzydziestodniowego terminu i wypełnić weksel po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania (§ 8 umowy, deklaracja wekslowa).

(dowody: umowa po życzki gotówkowej nr nr (...) – k. 22-29 [58-65], deklaracja wekslowa – k. 6; karta odsetek- k. 53, weksel- k. 4, harmonogram spłat- k. 30 [66], karta klienta- k. 51; wniosek o udzielenie pożyczki –k. 54-57; potwierdzenie wypłaty środków – k. 50).

Pismem z dnia 10 lipca 2020 r. powódka wezwała Ł. O. do zapłaty zaległych 2 rat pożyczki, wymagalnych w dniach 8 czerwca 2020 r. i 8 lipca 2020 r. w łącznej wysokości 476 zł w terminie 7 dni. Powódka zaznaczyła, iż w przypadku braku wpłaty ww. kwoty w określonym terminie, umowa pożyczki nr (...) zostanie wypowiedziana i wszystkie zobowiązania z niej wynikające zostaną postawione w stan natychmiastowej wymagalności. Pożyczkodawca wskazał, że prognozowana kwota roszczenia w przypadku wypowiedzenia umowy to 7.510,93 zł. Przesyłka została skutecznie doręczona pozwanemu w dniu 15 lipca 2020 r.

(dowody: ostateczne wezwanie do zapłaty - k. 67, wydruk ze strony www.poczta - polska.pl – k. 68)

W dniu 10 sierpnia 2020 r. powódka sporządziła adresowane do Ł. O. pismo stanowiące wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla. W treści pisma zaznaczono, że zadłużenie wynosi 7.516,23 zł. Pożyczkodawca w piśmie zawarł wezwanie do wykupu weksla in blanco w ciągu 30 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Powódka zaznaczyła, że po upływie 30 dni, rozpocznie naliczanie odsetek umownych. Przesyłka została skutecznie doręczona pozwanemu w dniu 17 sierpnia 2020 r.

(dowody: wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla- k. 5 [69], wydruk ze strony www.poczta-polska.pl – k. 70).

W ramach wykonywania umowy nr (...) Ł. O. dokonał na rzecz (...) S.A. następujących wpłat: w dniu 13 grudnia 2019 r. kwoty 278 zł, w dniu 13 stycznia 2020 r. kwoty 258 zł, w dniu 20 lutego 2020 r. kwoty 260 zł, w dniu 10 marca 2020 r. kwoty 260 zł, w dniu 30 kwietnia 2020 r. kwoty 240 zł, w dniu 26 maja 2020 r. kwoty 240 zł.

(dowód: zestawienie płatności – k. 52)

Pozwany Ł. O. obecnie pracuje, otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 2.000 zł netto. Na utrzymaniu ma chorą mamę (która otrzymuje świadczenie emerytalne w kwocie 1.500 zł) i kalekiego brata. Z otrzymywanych dochodów pozwany przeznacza 600 zł na leki dla mamy, 580 zł na czynsz, 300 zł na rachunki za media. Pozostała kwota przeznaczana jest na pokrycie kosztów bieżącego utrzymania.

(dowód: zeznania pozwanego Ł. O. w charakterze strony – k. 93-93v. [00:01:24-00:11:22]).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz w oparciu o fakty przyznane przez same strony. Dokumenty Sąd uznał w pełni za wiarygodne, bowiem strony nie kwestionowały ich prawdziwości. Sąd uznał za wiarygodne zeznania złożone przez pozwanego w charakterze strony, albowiem były one spójne, logiczne i znajdowały odzwierciedlenie w złożonych dokumentach.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonego stanu faktycznego Sąd uznał, że żądanie pozwu w podtrzymanym zakresie zasługiwało na uwzględnienie w części.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 720 § 1 k.c., który stanowi, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Umowa pożyczki zobowiązuje zatem pożyczkodawcę do przeniesienia własności przedmiotu pożyczki na pożyczkobiorcę. Samo wydanie przedmiotu pożyczki może nastąpić w dowolny sposób, byle pożyczkobiorca miał możliwość swobodnego dysponowania czy to pieniędzmi, czy rzeczami będącymi przedmiotem umowy. Odwrotność opisywanej sytuacji występuje przy zwrocie pożyczki. Pożyczkobiorca po upływie określonego terminu jest zobowiązany zwrócić pożyczkodawcy otrzymane pieniądze/rzeczy, przy czym nie muszą to być te same pieniądze i te same rzeczy, o ile są zwracane w tej samej ilości i jakości. W braku odmiennego zastrzeżenia w odniesieniu do tych umów pożyczki, których przedmiotem są pieniądze, należy postępować stosownie do wymagań określonych zasadą nominalizmu (zob. szerz. Z. Gwałik, Komentarz do artykułu 720 Kodeksu cywilnego [w:] A. Kidyba, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część szczególna, LEX 2010).

Nie ulega wątpliwości Sądowi, że pozwany i powódka zawarli ważną umowę pożyczki. Pozwany podnosił co prawda, że w chwili zawierania umowy znajdował się w trudnej sytuacji finansowej, niemniej jednak sam ten fakt nie powoduje, że pozwany złożył oświadczenie woli będąc w stanie wyłączającym swobodne i świadome podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Problemy finansowe nie świadczą bowiem o tym, że pozwany nie miał świadomości, jakiego rodzaju zobowiązanie zaciąga, że nie wiedział, jaka jest jego wysokość, czy warunki zawarcia umowy. Pozwany sam przyznał w trakcie przesłuchania, iż interesowało go szybkie podpisanie umowy i otrzymanie gotówki, był zatem świadomy, że podejmuje określone zobowiązanie. To, że nie zadał sobie trudu, aby się zaznajomić szczegółowo z postanowieniami umowy, nie świadczy o tym, że nie została ona ważnie zawarta.

Wymaga podkreślenia, iż w rozpoznawanej sprawie powódka dochodziła należności na podstawie weksla. Przedstawiony przez powódkę weksel był wekslem in blanco, a zatem wekslem niezupełnym w chwili jego wystawienia. Weksel ten został wystawiony w celu zabezpieczenia wykonania przez pozwaną zobowiązania ze stosunku podstawowego – umowy pożyczki.

Wskazać należy, iż nawet przy abstrakcyjności zobowiązania wekslowego, sąd ma możliwość badania stanu faktycznego wynikającego ze stosunku podstawowego, w tym ustalenia, czy odpowiedzialność dłużnika w ramach stosunku wekslowego odpowiada rozmiarowi jego odpowiedzialności wynikającej ze stosunku podstawowego (tu umowy pożyczki). Wskazać należy, że w wyniku porozumienia osoby wręczającej weksel in blanco i jego odbiorcy ścisła więź pomiędzy zobowiązaniem wekslowym a zobowiązaniem, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, przejawia się tym, że wierzyciel nie może z mocy weksla uzyskać w zasadzie więcej praw niż przysługuje mu w ramach stosunku, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność. Z tych przyczyn zdaniem Sądu kontrola postanowień umownych w zakresie regulacji art. 3851 – 3853 k.c. jest nie tylko uprawnieniem, ale też obowiązkiem sądu, nawet w przypadku, gdy zarzutów takich strona pozwana nie podnosi. Sąd zobowiązany jest czuwać, aby podmioty stosunków cywilnoprawnych pod przykryciem zobowiązania wekslowego nie przemyślały postanowień niedozwolonych i nie wykorzystywały słabszej i często nieporadnej strony tych stosunków jakim są konsumenci. Powyższe znajduje potwierdzenie w orzeczeniu TSUE C-176/17, w którym wskazano, że sąd krajowy nie może ograniczyć się do badania ważności zobowiązania wekslowego z punktu widzenia zachowania formalnych warunków weksla, z pominięciem stosunku podstawowego.

W złożonym przez siebie sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany podniósł m.in. zarzut naruszenia przez pożyczkodawcę przepisu determinującego maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu. Bazując na wzorze zawartym w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim Sąd uznał, że koszty pożyczki naliczone przez powódkę przekraczają dozwolony limit. Przy danej kwocie kapitału i okresu kredytowania limit kosztów kredytu wyniósł bowiem: (4.000

$x 0,25) + (4.000 \times 1080/365 \times 0,3) = 3.550,68$ zł. Tymczasem w umowie powódka naliczyła pozaodsetkowe koszty na poziomie 4.000 zł. Zaistnienie powyższej okoliczności zrodziło po stronie pozwanego uprawnienie do złożenia oświadczenia przewidzianego w art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim o zwrocie kredytu bez odsetek i innych kosztów. Niemniej jednak na gruncie niniejszego postępowania pozwany nie wykazał, by takie oświadczenie składał. W tym stanie rzeczy przekroczenie przez powódkę maksymalnej wysokości kosztów pożyczki nie mogło implikować dla niej skutków przewidzianych w wyżej wskazanym przepisie. Niemniej jednak okoliczność ta nadal ma znaczenie przy ocenie roszczenia powódki w kontekście rozpoznawania zarzutu dotyczącego stosowania niedozwolonych klauzul umownych. Zadaniem Sądu jest dokonanie prawnej analizy zapisów umownych także przez pryzmat innych norm prawa cywilnego, wskazać bowiem należy, iż celem regulacji określonych w ustawie o kredycie konsumenckim jest ochrona konsumentów przed nadmiernym obciążaniem ich kosztami udzielonych kredytów, a nie przyznawanie pożyczkodawcy uprawnienia do naliczania opłat w maksymalnej przewidzianej przez tą ustawę wysokości bez względu na to czy poniósł on jakiegokolwiek koszty związane z zawarciem umowy pożyczki. W szczególności kontrola ta może być przeprowadzona przez pryzmat art. 3851 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 3851 § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Przez rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć przy tym nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku.

W kontekście powyższych regulacji, wskazać należy, że powódka dochodziła oprócz spłaty kapitału pożyczki wraz z odsetkami również dodatkowych kosztów w postaci opłaty przygotowawczej w wysokości 129 zł, prowizji w wysokości 3.071 zł oraz kwoty 800 zł z tytułu (...). Wymaga podkreślenia, iż prowizję określono na poziomie 3.071 zł, co stanowi kwotę odpowiadającą 77% udostępnionego pożyczkobiorcy kapitału. W takiej sytuacji, zdaniem Sądu I instancji, prowizja zastrzeżona w umowie, z której powódka wywodzi swe żądanie, jest rażąco wygórowana. Z tego też powodu postanowienie umowne określające jej wysokość w ocenie Sądu uznać należało za sprzeczne z dobrymi obyczajami i godzące w interes konsumenta. W ocenie Sądu powódka nie wskazała jakiegokolwiek okoliczności, które uzasadniałyby przekonanie o racjonalności i celowości określenia prowizji właśnie na tak wysokim poziomie. Powódka wskazała co prawda, że w związku z prowadzoną działalnością ponosi koszty podatków, opłat za pośrednictwo, czy z tytułu zabezpieczenia środków na wypłatę pożyczek. Niemniej jednak w ocenie Sądu są to typowe koszty ponoszone przez podmioty prowadzące określoną działalność, nie jest zatem zrozumiałe aby koszty te przerzucać w takim zakresie na konsumenta. Powódka nie wykazała też - wbrew obowiązkowi określonymu w art. 3851 § 4 k.c. - aby wskazane postanowienie umowne zostało indywidualnie uzgodnione z pozwanym. Pozwany wskazał, że nie orientował się, w jakim zakresie poniesie koszty prowizji, ani też nikt nie informował go, czym jest (...) i jakie z tego postanowienia płyną dla niego udogodnienia. Nadto nikt nie informował pozwanego, że może on zawrzeć umowę bez opcji „(...)”. Jak wynika z zeznań pozwanego, przedstawiciel powódki przedstawił mu bliżej nieokreślone dokumenty i kazał po prostu wszystko szybko podpisać, argumentując, iż jest to normalny mechanizm rynkowy. Zdaniem Sądu praktyka powódki polega na oferowaniu konsumentom pożyczek, które obciążone są maksymalnymi kosztami pozaodsetkowymi, dodatkowo nakłada się na klientów dodatkowe zobowiązania za tzw. „uprawnienia”, które de facto nie stanowią dla konsumenta żadnych udogodnień, co wynika bezpośrednio z treści umowy, określających uprawnienia, wynikające z (...). Tym samym działanie takie zmierza do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. W ocenie Sądu, opłaty pobierane przez powódkę przy udzieleniu pożyczki stanowią w rzeczywistości dodatkowe, nadmiernie wygórowane w stosunku do wysokości kapitału, wynagrodzenie powódki, które ponosi konsument. Wskazać nadto należy, że prowizja określona w umowie, z której powódka wywodziła swe żądanie, nie stanowi świadczenia głównego w rozumieniu art. 3851 § 1 k.c. zdanie drugie. Pojęcie „głównych świadczeń” stron należy interpretować wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Zgodnie zaś z art. 720 § 1 k.c., elementem przedmiotowo istotnym umowy

pożyczki nie jest wynagrodzenie, a zasadniczą formę wynagrodzenia z tytułu udostępnienia kapitału stanowią odsetki naliczane od udostępnionej sumy (przewidziane zresztą w przedmiotowej umowie).

Nadto wbrew stanowisku powódki Sąd uznał, iż w przedmiotowej sprawie nie wykazano by postanowienia umowy dotyczące (...) były uzgodnione indywidualnie z pozwanym. Pozwany nie został poinformowany, że może podpisać umowę pożyczki bez dodatkowej opcji (...). Koszt skorzystania z opcji (...) jest wysoki i nieuzasadniony treścią umowy oraz podpisanym przez pozwanego oświadczeniem. To czy pozwana skorzysta z „(...)” nie wynikało z jej inicjatywy.

W zaistniałym stanie rzeczy postanowienie pkt. 1.4 b umowy z dnia 29 października 2019 r. dotyczące prowizji oraz ceny (...) uznać należy za abuzywne i niewiążące (art. 3851 § 1 i 2 k.c.).

Na uwzględnienie nie zasługiwał zarzut pozwanego dotyczący konieczności częściowego rozliczenia kosztów w związanych z wcześniejszym zakończeniem stosunku zobowiązaniowego. Instytucja z art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim stanowi zasadę premiującą wcześniejszą spłatę zobowiązania i z całą pewnością nie może mieć analogicznego zastosowania do wypowiedzenia umowy pożyczki z uwagi na niewłaściwe jej wykonywanie przez pożyczkobiorcę. Zastosowanie takiej analogii doprowadziłoby do premiowania osoby pozostającej w zwłoce w realizacji stosunku zobowiązaniowego, co wprost stanowiłoby naruszenie zasad współżycia społecznego. Ponadto wobec wyeliminowania ze stosunku umownego większości kosztów obsługi pożyczki, zarzut ten stracił rację bytu. Jedynym utrzymanym przez Sąd kosztem obsługi pożyczki pozostała opłata przygotowawcza w kwocie 129 zł. Zdaniem Sadu kwota ta odpowiada nakładowi pracy i kosztom administracyjno-biurowym koniecznym dla przygotowania formularza umowy i jej zawarciem.

Za bezpodstawny należało również uznać zarzut pozwanego dotyczący niewykazania aktualnego stanu zadłużenia pożyczkodawcy przez powoda. Zgodnie z wynikającą z art. 6 k.c. regułą rozłożenia ciężaru dowodu obowiązkiem powoda w sprawie o zapłatę kredytu jest jedynie udowodnienie okoliczności tworzących prawo, czyli tego, że między nim a pozwanym doszło do zawarcia umowy. Pozwanego zaś obciąża dowód wykazania okoliczności niweczących prawo powoda, a więc m.in. tego, że kredyt zwrócił (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 1999 r., sygn. II CKN 390/98). Innymi słowy zadaniem kredytodawcy jest wykazanie jedynie istnienia stosunku prawnego, z którego wynika, iż druga strona tego stosunku zobligowana jest do zapłaty na jego rzecz określonego świadczenia. Wykazując ten fakt kredytodawca przerzuca ciężar dowodu na drugą stronę i to ona powinna udowodnić, że mimo istnienia umowy dane świadczenie zostało już spełnione. Tymczasem na gruncie przedmiotowej sprawy pozwany zaniechał jakiegokolwiek inicjatywy dowodowej. Mimo stwierdzenia przez Sąd, że między stronami doszło do skutecznego zawarcia umowy pozwany nie przedstawił żadnego dowodu spłaty chociażby jednej dodatkowej raty. Nie wskazał również na nieścisłości lub błędy rachunkowe w wyliczeniach powoda. W tym stanie rzeczy – mając na względzie, że powód skutecznie udowodnił, iż na pozwanym ciąży zobowiązanie określonej wysokości – Sąd uznał, że wyliczenia zadłużenia przedłożone przez powoda są miarodajne dla ustalenia jego realnej wysokości.

W efekcie, Sąd I instancji uznał, że zasadne jest żądanie pozwu w części wynoszącej 2.625,23 zł; w pozostałym zakresie powództwo jako niezasadne należało oddalić. Na zasądzoną kwotę składa się niespłacony kapitał w wysokości 2.484 zł (4.000 – 1.516), opłata przygotowawcza w kwocie 129 zł, niespłacone odsetki umowne w kwocie 12,23 zł. Dalsze odsetki za okres po wypowiedzeniu umowy Sąd zasądził na mocy art. 481 § 1 k.p.c.

Zasądzone w punkcie I wyroku roszczenie, w punkcie 2. orzeczenia Sąd rozłożył na raty. Zgodnie z art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia.

Podstawą zastosowania powyższego przepisu jest wyłącznie uznanie Sądu, że szczególnie uzasadnione wypadki zachodzą. Uprawnienie to przysługuje w sytuacjach, gdy ze względu na stan rodzinny lub majątkowy strony zobowiązanej bezzwłocznie spełnienie przez nią świadczenia byłoby nadmiernie utrudnione lub narażałoby ją na niepowetowaną szkodę. Chodzi więc o wyznaczenie takiego terminu, który z jednej strony mógłby umożliwić pozwanemu wykonanie orzeczenia w sposób dla niego najmniej dotkliwy i nie narażający na nadmierne straty. Termin

ten musi jednakże z drugiej strony uwzględnić słuszne interesy powoda i nie narażać go na dalsze szkody (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 sierpnia 2015 r., I ACa 186/15, LEX nr 1797171).

Zdaniem Sądu sytuacja życiowa oraz materialna pozwanego uzasadniała rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty. Z zeznań pozwanego wynika bowiem, iż w chwili obecnej jest on w niekorzystnej sytuacji życiowej – jest osobą, która opiekuje się schorowaną matką i niepełnosprawnym bratem, otrzymując przy tym wynagrodzenie oscylujące w dolnej granicy przewidzianej przez prawo. Całe trzyosobowe gospodarstwo domowe pozwanego musi utrzymać się z dochodów rzędu 3.500 zł, przy czym same rachunki za leki i utrzymanie nieruchomości wynoszą 1.500 zł. Pozostała kwota musi wystarczyć pozwanemu i jego rodzinie na pokrycie pozostałych niezbędnych kosztów utrzymania, w tym żywności, odzieży i środków czystości. Sąd rozkładając zasądzone roszczenie na raty miał na uwadze fakt, iż w sytuacji, w jakiej znajduje się pozwany spłata całości kwoty dochodzonej pozwem stanowiłaby dla niego i jego rodziny nadmierne obciążenie, co również nie byłoby korzystne dla powódki. Kwoty poszczególnych rat zostały przez Sąd określone w takiej wysokości, aby pozwany miał realną możliwość jej spłaty, co leży również w interesie powódki. Sąd miał na uwadze także to, że pozwany nie uchylał się od spłaty zadłużenia, w trakcie trwania postępowania w miarę swoich możliwości spłacał zadłużenie w stosunku do powódki.

Zważyć nadto należy, iż rozkładając zasądzone świadczenie na raty Sąd zasądził także żądane odsetki za okres do dnia wydania wyroku, co jest zgodne ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale składu siedmiu sędziów, stanowiącym zasadę prawną z dnia 22 września 1970 r. (III PZP 11/70, OSNC 1971/4/61, LEX nr 1158). W uchwale tej wskazał nadto Sąd, iż rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty ma ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do dnia płatności poszczególnych rat. Choć powodowi należeć będą się odsetki w przypadku zwłoki w zapłacie poszczególnych rat przez pozwanego, o czym Sąd zgodnie z art. 481 k.c. orzekł w punkcie III wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. rozliczając je stosunkowo. Powódka wygrała w 35 %, poniosła koszty z tytułu opłaty od pozwu w kwocie 500 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwotę 1.800 zł. Łącznie 2.317 zł. z czego 35 % stanowi kwota 810,95 zł. Równolegle pozwany wygrał sprawę w 65 %. W przedmiotowej sprawie poniósł koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.800 zł oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, z czego 65 % stanowi 1.181,05 zł. Po potrąceniu obu świadczeń Sąd zważył, że powódka jest zobligowana zwrócić pozwanemu koszty procesu w wymiarze 370,10 zł.

O wynagrodzeniu pełnomocników stron Sąd orzekał w oparciu o § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.) oraz § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).